

samen sterk voor werk

Toelichting evaluatierapport ICF-indiceringsinstrument ihkv collectief maatwerk en lokale diensteneconomie

16 MAART 2017

VDAB ISM DWSE

2

1. Aanleiding

- Wetgeving collectief maatwerk schrijft voor :

VDAB maakt jaarlijks een evaluatie over 'de doelmatigheid van de attesten en indicatoren'

- Onderzoek bestaat uit 2 delen :

[1] Een statistisch onderzoek met focus op **kwantitatieve aspecten** van de ICF-profielen en rechten → hier zoemen we op in

[2] Kwalitatief onderzoek waarbij ICF-profielen **kwalitatief** geanalyseerd worden

3

2. Hoofddoelstellingen van de 2 onderzoeken

▪ 2 hoofddoelstellingen :

[1] Vergelijking van de huidige indiceringsresultaten o.b.v ICF met de referentiegroep van 2013 via het statistisch onderzoek

[2] Nagaan van de kwaliteit van het indiceringsinstrument via het kwalitatief onderzoek

3. Wat is het ICF-indiceringsinstrument ?

3.1. ICF

- ICF = “**International classification of functioning, disability and health**”, erkend door de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) in 2002
- ICF is een **classificatiesysteem** en een **biopsychosociaal model** met een theoretische en wetenschappelijke achtergrond
 - Uit alle statistische onderzoeken blijkt dat dit een **betrouwbaar en valide model** is
 - ICF hanteert een **holistische benadering** van de gezondheid en de functionele mogelijkheden van een persoon en houdt rekening met ondersteunende en belemmerende factoren die een invloed kunnen hebben in een werkcontext
 - VDAB focust op **arbeidsmatig functioneren** en we spreken van een ‘**gegevensset arbeid**’
 - ICF **wint** op wereldvlak steeds meer **aan belang** :
 - Zuid-Amerika, Europa, Zuid-Afrika, Azië... (en al in meer dan 60 landen)
 - bij artsen (huisartsen en specialisten), kinesisten, ergotherapeuten, arbeidsbemiddelaars...
 - Ook VAPH, RIZIV, CLB, onderwijs, zorgsector ...

4

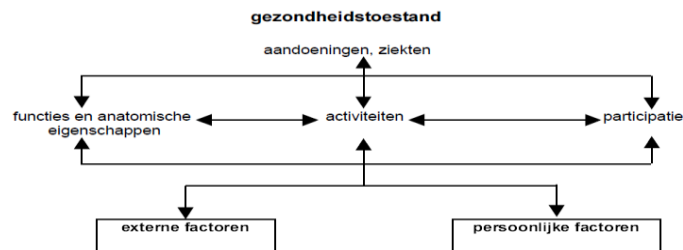

5

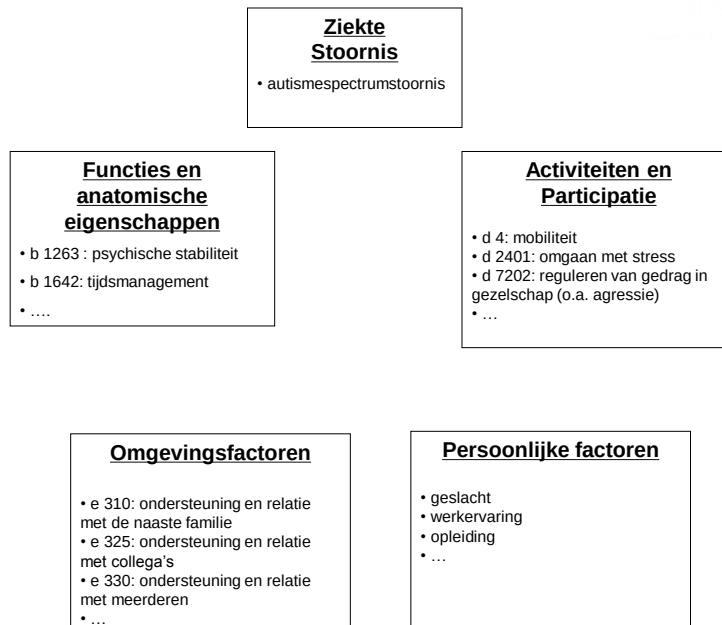
ICF heeft een **boomstructuur**

- basisschema is de **stam**
- elke **component** bestaat uit verschillende **(sub)hoofdstukken**
- elk hoofdstuk bestaat uit meerdere **categorieën**

Zo komt de volledige ICF aan **1424 categorieën**

6

7

- ICF is een **kwalitatieve beschrijving van iemands functioneren** en dit objectiveren we door het weergeven van een score op een 4-puntenschaal

Score	Uitleg
Sterkte	De klant beheerst deze eigenschap heel goed en zet deze spontaan in. Dit heeft een uitermate positieve invloed op het dagdagelijks leven.
Geen probleem	De klant bezet deze eigenschap voldoende en benut dit in het dagelijks leven. Als er moeilijkheden zijn, dan doen deze zich niet vaak voor en hebben ze geen invloed op het dagelijks leven.
Licht probleem	De klant beheerst deze eigenschap onvoldoende of niet in alle situaties. Dit heeft een beperkte impact op het dagdagelijks leven.
Ernstig probleem	De klant beheerst deze eigenschap niet. Dit heeft een grote impact op het dagdagelijks leven.

- Een holistisch proces kun je niet in 1 cijfer weergeven en moet bekeken worden in het **juiste perspectief**
- Je mag de globale scores (som van de scores op de 43 categorieën) **niet zomaar wiskundig behandelen**; we kijken naar de categorieën, onderliggende patronen (factoren) ... en nemen dan obv het hele dossier een beslissing

8

- De globale score bepaalt **niet de sterkte/zwakte** van de doelgroepwerknemer
- ICF is **geen wiskundig meetinstrument** ! Je maakt een zo objectief mogelijke inschatting /beoordeling van iemands functioneren , maar dit is geen wiskundige oefening, is niet mechanistisch, ... Dit is ook geen computermodel waar beslissingen uit rollen....
- Deze kwantitatieve samenvatting is eerder een **indicator** waarop verder onderzoek kan volgen in functie van beleid, maar is **geen mathematische doelgroepafbakening** 'an sich'

9

3.2. Ontwikkeling indiceringsinstrument

- VDAB heeft **gedurende 3 jaar** een indiceringsinstrument ontwikkeld met experten en dedicated consultants en ism het beleid en de sector
- Obv statistisch en empirisch onderzoek hebben we een selectie gemaakt uit de 1424 categorieën en **43 categorieën** geselecteerd die relevant zijn voor arbeidsbemiddeling en –begeleiding : **‘gegevensset arbeid’**
- Dit instrument werd in augustus 2013 **goedgekeurd** door de officiële licentiegever van ICF

10

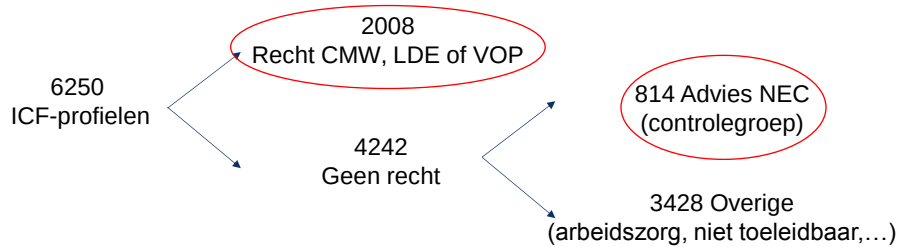
3.3. Werkwijze ICF-screening

- De indiceringsconsulent **onderzoekt alle 43 categorieën**, **scoort** ze op de 4 – puntenschaal en **motiveert**
- De consulent maakt een **inschatting** van het rendementsverlies en de ondersteuningsnood en formuleert een **advies**
- De VDAB-psycholoog onderzoekt het dossier en neemt een **beslissing** over de **rechten** en het **werkondersteuningspakket** voor tewerkstelling in sociale economie
- Deze ICF-screening is een **kwaliteitsvolle tool** en dus ook bruikbaar voor alle vormen van arbeidsbemiddeling en niet enkel voor maatwerk
- Een ICF-screening is zeer **grondig en professioneel** maar vraagt **veel tijd** : 12 u voor één dossier

11

4. Doelgroep

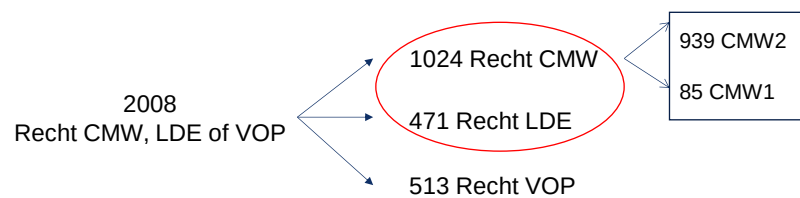

- Onderzoek op basis van 2008 ICF-profielen met toegekend recht uit 6250 volledige ICF-profielen
- Controlegroep van 814 ICF-profielen met aanvankelijk vermoeden problemen, maar uiteindelijk advies NEC

12

Doelgroep

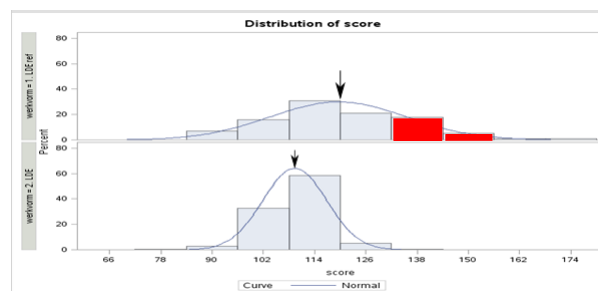
- Onderzoeksvragen gericht op groep CMW en LDE
- CMW2 = langer dan 2 jaar
- CMW1 = max 2 jaar

5. Statistisch onderzoek: onderzoeksvragen

- [1] Vinden we dezelfde patronen terug in globale ICF-scores van de groep CMW en LDE, als in referentiegroep van 2013?
- [2] In welke mate verschilt de huidige groep met rechten CMW met de zittende doelgroepwerknemers SW (Sociale Werkplaatsen) en BW (Beschutte werkplaatsen) van de referentiegroep in 2013 ?
- [3] Welke probleemyperingen kunnen we onderscheiden bij de profielen met toegekende rechten voor de werkvormen CMW en LDE?
- [4] Welke factoren kunnen we vanuit de factoranalyse vinden in de indiceringsprofielen van de huidige onderzoeksgroep ?
- [5] Is de groep met indicatie Pmp (niet Pmah) in maatwerk zwakker dan de groep Pmp die toegeleid werd sinds de schorsing volgens de oude 5 formele voorwaarden ?

6. Vergelijking globale ICF-scores

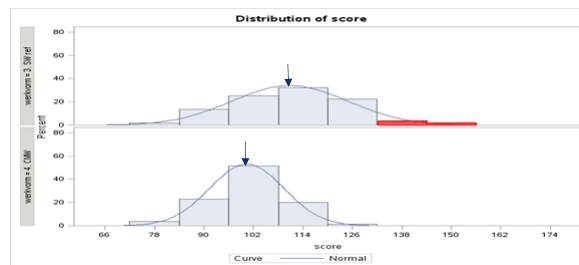
LDE REFERENTIEGROEP 2013 EN LDE HUIDIGE WERKING

- De 25% hoogste globale ICF-scores van de referentiegroep, komen niet meer voor in de huidige werking
- De hoogste globale ICF-scores komen niet meer voor in de huidige groep
- De spreiding in de huidige groep is kleiner dan de spreiding in de referentiegroep, de huidige groep is meer homogeen
- Het aandeel van de allerlaagste globale scores is niet groter in de huidige groep dan in de referentiegroep
- De gemiddelde globale ICF-scores en de mediaan van de huidige groep liggen lager dan die van de referentiegroep

6. Vergelijking globale ICF-scores

SW REFERENTIEGROEP 2013 EN GROEP COLLECTIEF MAATWERK

- De 7% hoogste scores uit de referentiegroep SW, komen niet meer voor in de groep collectief maatwerk
- De spreiding van de globale scores in de referentiegroep SW is groter dan de spreiding in collectief maatwerk
- De profielen in CMW zijn homogener dan in de referentiegroep SW
- De gemiddelde globale ICF-scores en de mediaan van de huidige groep liggen lager dan die van de referentiegroep

6. Vergelijking globale ICF-scores

TOELEIDING NAAR SW TIJDENS MAATWERK (GROEP 1) EN PERIODE NA SCHORSING (GROEP 2)

- Vergelijking van **groep 1** met een toegekend recht langer dan twee jaar (toeleidingspotentieel van personen met toegekende rechten CMW méér dan 2 jaar) (*) en **groep 2** met toegang tot de maatregel 'tewerkstelling in een SW' op basis van de regelgeving SW vóór 1/4/2015 in de periode 9/2/2016 – 30/6/2016 (schorsingsperiode van het Maatwerkbesluit tot aan de inwerkingtreding van de reparatieregelgeving).

(*)De groep 'uiterst kwetsbare' personen CMW 1 uit de Maatwerkperiode is niet meegenomen in de vergelijking omdat er voor deze groep vanaf 8 februari 2016 geen rechtsgrond meer was tot regularisatie in de regelgeving Sociale Werkplaatsen.

	Groep 1	Groep 2
aantal observaties	939	180
gemiddelde	99,9	103,4
standaardafwijking	9,1	9,1
maximum	128	124
3 ^e kwartiel	106	109
mediaan	100	104,5
1 ^e kwartiel	94	99
minimum	65	77

17

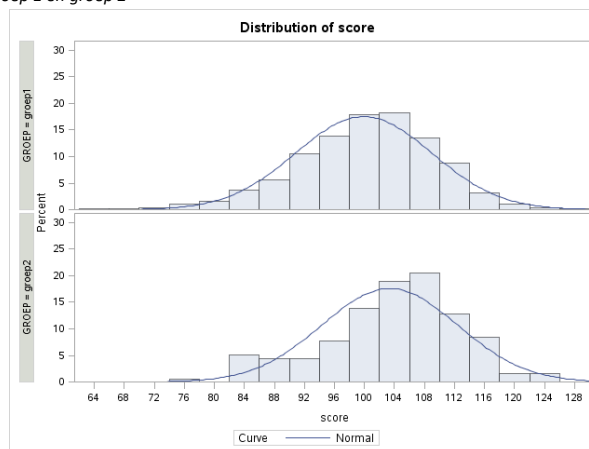
- De beide verdelingen hebben dezelfde standaarddeviatie; dus een zelfde mate van spreiding van de scores
- De mediaan, het eerste en derde kwartiel verschillen licht. De minimale score bij groep 1 ligt opmerkelijk lager in vergelijking met deze van groep 2, terwijl groep 2 een lagere maximale globale score heeft.
- Groep 2 telt in vergelijking met groep 1 procentueel meer waarnemingen in het scorebereik 106 - 118, en minder in het scorebereik 90-102.
- De verdelingscurve is lichtjes opgeschoven naar rechts bij groep 2 met meer observaties rechts van het midden, bij groep 1 zijn meer observaties net links van het midden.
- Bij groep 1 heeft 25% een globale score van hoogstens 94; bij groep 2 heeft 25% een globale score van hoogstens 99.
- Uit deze observaties kunnen we vaststellen dat qua globale score er een duidelijke overlap is tussen beide groepen, met een hogere centrale tendens bij groep 2 (SW) en gemiddeld genomen ook een iets sterker profiel bij groep 2 op basis van de globale scores.

18

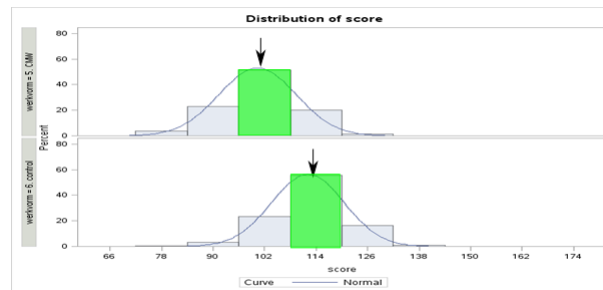
Dit wordt visueel geïllustreerd aan de hand van de onderstaande histogrammen van groep 1 en groep 2.

Histogram groep 1 en groep 2

6. Vergelijking globale ICF-scores

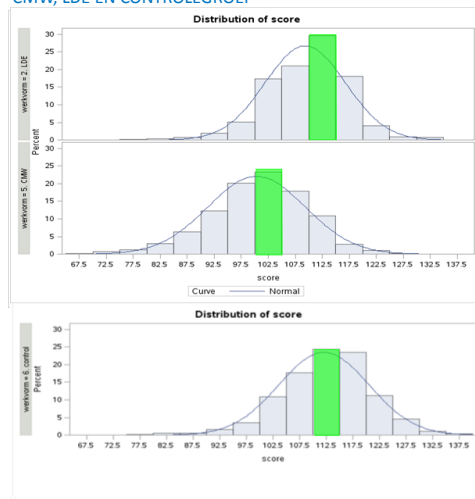
COLLECTIEF MAATWERK EN CONTROLEGROEP

- De spreiding in beide groepen is ongeveer even groot.
- De globale ICF-profielen van controlegroep bevatten hogere scores dan maatwerkprofielen
- Het gemiddelde van CMW ligt beduidend lager dan de groep met advies NEC (controlegroep). Ook het hoogste percentage in CMW valt in een lagere scoreklasse (96-108) in vergelijking met de groep advies NEC (108-120)

6. Vergelijking globale ICF-scores

CMW, LDE EN CONTROLEGROEP

- De spreiding op 3 grafieken is ongeveer even groot.
- De scores en gemiddelde van LDE komt sterk overeen met deze van de controlegroep (geen conclusies trekken uit globale ICF-score)
- CMW bevat aantal profielen met lagere globale ICF-scores dan LDE
- Het hoogste percentage profielen in LDE heeft, net als de controlegroep, een globale ICF-score binnen de klasse 110-115. Het hoogste percentage van CMW valt binnen de klasse 100-105

21

6. Vergelijking globale ICF-scores

SAMENVATTEND

- De spreiding in de globale ICF-score van LDE en CMW is kleiner dan die van de referentiegroep
 - profielen zijn homogener
- De scores van de LDE- groep overlappen sterk met de controlegroep
- De groep CMW en groep SW sinds de schorsing hebben erg gelijkaardige gemiddelde ICF-scores
- De gemiddelde scores voor LDE en CMW zijn lager dan die van de referentiegroep

Opmerking:

- De globale ICF-scores laten ons niet toe om verregaande conclusies te trekken over de sterkte/zwakte van een doelgroepwerknemers en hun problematiek
- Verder onderzoek is wenselijk

22

7. Factoranalyse

▪ **Exploratieve factoranalyse :**

Men poogt na te gaan in welke mate de resultaten op een aantal verschillende variabelen (categorieën) kunnen worden verklaard door onderliggende patronen en correlaties. De items die vergelijkbare patronen hebben worden bij mekaar geplaatst. Op deze manier ontstaat er een factor.

▪ **Confirmatorische factoranalyse :**

In plaats van een structuur te zoeken, kan men ook op voorhand een bepaalde structuur veronderstellen en dan nagaan in hoeverre deze compatibel is met de gevonden resultaten.

23

Oplossing met 7 factoren

In de referentiegroep van 2013 hadden we een 6 – factorenmodel.

- **Factor 1: Arbeidsmatige zelfredzaamheid.** Op deze factor laden 12 categorieën die verwijzen naar iemands probleemoplossende en mentale vermogens. 11 hiervan bleven uiteindelijk behouden in het indiceringsinstrument.
- **Factor 2: Schoolse vaardigheden.** Op deze factor laden 4 categorieën die verwijzen naar het toepassen van schoolse kennis en vaardigheden.
- **Factor 3: Fysieke draagkracht.** Op deze factor laden 5 categorieën die verwijzen naar iemands mate van lichamelijke belastbaarheid.
- **Factor 4: Arbeidsethos.** Op deze factor laden 7 categorieën die verwijzen naar de mate waarin iemand ernaar streeft om te voldoen aan de jobverwachtingen.
- **Factor 5: Voorzien in eigen basisbehoeften.** Op deze factor laden 5 categorieën die verwijzen naar de mate waarin iemand voor zichzelf kan zorgen op vlak van verschillende levensdomeinen (gezondheid, huisvesting, financieel, verslaving).
- **Factor 6: Ondersteuning van het sociale netwerk.** Op deze factor laden 5 categorieën die verwijzen naar het sociaal netwerk van de betrokkene.

24

In de huidige onderzoeksgroep hebben we een 7 – factorenoplossing gevonden.

- **Factor 1: generieke arbeidsvaardigheden** : tijdmanagement, werktempo, nauwgezetheid, ontwikkelen vaardigheden, oplossen problemen, aandacht en besluiten nemen.
- **Factor 2: arbeidsmatige veerkracht** : psychische stabiliteit, omgaan met stress, copingstijl en vertrouwen.
- **Factor 3:** ‘schoolse vaardigheden’: vinden we ongewijzigd terug met de items: toepassen kennis, kennis Nederlands, opleiding en rekenen en benoemen we als **‘schoolse-educatieve en basale cognitieve vaardigheden’**.
- **Factor 4: ‘fysieke draagkracht’** in de zin van ‘lichamelijke belastbaarheid’ blijft grotendeels overeind .

25

- **Factor 5** (nieuw) *'ondersteunende sociale relaties/ondersteunend sociaal netwerk'*, wordt gevormd door de items sociale activiteiten, relatie met vrienden, relatie met familie en eventueel economische zelfstandigheid en verwerven woonruimte.
- **Factor 6:** (nieuw) wordt gevormd door de items betrouwbaarheid, motivatie en hunkering, eventueel aangevuld met motivatie en zorgdragen gezondheid. Deze factor kan inhoudelijk benoemd worden als *'zelfreguleringsvaardigheden'*.
- **Factor 7:** (nieuw) wordt gevormd door de items relatie met collega's, relatie met meerderen, inschikkelijkheid en aangaan relaties: *'sociale verhoudingen binnen een arbeidscontext'*: deze hebben gemeen dat ze zich hoofdzakelijk situeren in een arbeidsetting en een meer 'formeel' karakter hebben in vgl. met de 'ondersteunende' relaties van factor 5.
- Tien categorieën horen bij geen enkele factor: cognitieve flexibiliteit, fijne motoriek, mobiliteit, maatschappelijke attitudes, werkervaring, driftbeheersing, inzicht, relatie met anderen, gezinslast en verzorgen lichaamsdelen. Deze plaatsen we onder de noemer *'Overige arbeidsrelevante categorieën'*

26

8. Kwalitatief onderzoek

8.1. Doelstelling

- We maken een **kwalitatieve analyse** op 100 ICF- profielen met als invalshoek 'toegekende rechten' in de periode april 2015 – 2016, beoordeeld door 2 experts terzake.
- Het is de bedoeling om te komen tot een **verdere inhoudelijke verfijning en/of verduidelijking** van zowel de gedragsindicatoren als de interpretatie- en motiveringsregels bij het indiceringsproces.

27

8.2. Conclusies

- We merken na één jaar indiceren een **aanzienlijke verbetering in de kwaliteit** van de ICF –profielen. De scoring gebeurt correcter, de motivering is professioneler, de adviezen worden sneller goedgekeurd omdat de inhoud van de dossiers beter op punt staat en de argumenten duidelijker zijn.
- VDAB investeert intensief in **opleiding, coaching, dossierbespreking** - zowel centraal als provinciaal- en dit zowel voor eigen personeel als voor partners die ook indiceren (GTB en OCMW's).
- Dit resulteert in **betere resultaten**.

28

9. Doorlooptijden indiceringsproces ifv toeleiding naar sociale economie

9.1. Definitie doorlooptijd indiceringsproces

- De tijdspanne tussen datum van aanmelding werkzoekende voor onderzoek tot afwerken dossier met rechtentoekenning en werkondersteuningspakket

9.2. Er zijn 2 situaties die snel resultaten opleveren :

- [1] automatisch recht voor Pmah obv attesten en/of onderzoeken : 1 dag - 1 week (tenzij wachten op attesten of verslagen van onderzoeken)
- [2] spoedprocedure : aanmelding ifv vacature die asap moet ingevuld worden (ook aanmelding door werkgever) : 1 week - 1 maand

9.3. Doorlooptijden niet-dringende dossiers

29

▪ Onderstaande doorlooptijden gaan over **niet-dringende dossiers** ifv aanvragen werkzoekenden door VDAB en/of partners of ifv uitbreiden pool van kandidaten.

Provincie	2015	2017
West-Vlaanderen	6 maand	2 maand
Oost-Vlaanderen	6 maand	3 maand
Antwerpen	6 maand	3 maand
Limburg	7 maand	4 maand
Vlaams-Brabant	6 maand	2 maand

10. Looptijden vacatures sociale economie

30

10. 1. Definitie looptijden vacatures

- Tijd in kalenderdagen die nodig is om een openstaande vacature in te vullen
- Mediaan = middelste waarde van de looptijden in kalenderdagen
- Minimum = kleinste waarde van de looptijden in kalenderdagen
- Maximum = hoogste waarde van de looptijden in kalenderdagen
- Vacatures die moeilijk ingevuld geraken :
 - CMW : vrachtwagenchauffeur, heftruckchauffeur, schrijnwerker, mechanisch operator, technisch installateur , ...
 - LDE : begeleider kinderopvang , kinderverzorger, keukenmedewerker, isoleerder, medewerker bosbouw

31

10. 2. Looptijden beschutte werkplaatsen

Maand	Mediaan	Minimum	Maximum
07 2016	6	0	185
08 2016	0	0	224
09 2016	7	0	349
10 2016	8	0	317
11 2016	10	0	314
12 2016	0	0	469

10. 3. Looptijden sociale werkplaatsen

Maand	Mediaan	Minimum	Maximum
07 2016	0	0	389
08 2016	32	0	214
09 2016	42	0	292
10 2016	38	0	292
11 2016	47	0	401
12 2016	0	0	271

32

10. 4. Looptijden lokale diensteneconomie

Maand	Mediaan	Minimum	Maximum
07 2016	170,0	0	392
08 2016	63,0	0	457
09 2016	88,0	0	538
10 2016	124,0	6	530
11 2016	111,0	0	359
12 2016	154,0	0	491